

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 222/2016-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 6. apríla 2016 predbežne prerokoval sťažnosti obchodnej spoločnosti Rapid life životná poisťovňa, a. s., Garbiarska 2, Košice, zastúpenej obchodnou spoločnosťou Advokátska kancelária JUDr. Daniel Blyšťan s. r. o., Užhorodská 21, Košice, v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. Daniel Blyšťan, vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, základného práva vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom a základného práva na verejné prerokovanie veci v jej prítomnosti podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ako aj základného práva podľa čl. 20 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 1 ods. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Prešov v konaní vedenom pod sp. zn. 14 Er 626/2010 a jeho uznesením z 29. januára 2013 (Rvp 2942/2016), postupom Krajského súdu v Prešove v konaní vedenom pod sp. zn. 9 CoE 25/2014 a jeho uznesením z 27. mája 2014 (Rvp 2942/2016) a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Oboer 88/2015 a jeho uznesením zo 17. decembra 2015 (Rvp 2942/2016), ako aj postupom Okresného súdu Lučenec v konaní vedenom pod sp. zn. 6 Er 1102/2010 a jeho uznesením z 21. januára 2011 (Rvp 2945/2016), postupom Krajského súdu v Banskej Bystrici v konaní vedenom pod sp. zn. 2 CoE 176/2011 a jeho uznesením z 30. septembra 2011 (Rvp 2945/2016)

a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Oboer 419/2014 a jeho uznesením z 15. decembra 2015 (Rvp 2945/2016) a takto

r o z h o d o l :

1. Sťažnosti obchodnej spoločnosti Rapid life životná poisťovňa, a. s., vedené pod sp. zn. Rvp 2942/2016 a sp. zn. Rvp 2945/2016 s p á j a na spoločné konanie, ktoré bude ďalej vedené pod sp. zn. Rvp 2942/2016.

2. Sťažnosti obchodnej spoločnosti Rapid life životná poisťovňa, a. s., o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) boli 18. marca 2016 doručené sťažnosti obchodnej spoločnosti Rapid life životná poisťovňa, a. s. (ďalej len „sťažovateľka“), vo veci namietaného porušenia jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), základného práva vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom a základného práva na verejné prerokovanie veci v jej prítomnosti podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), ako aj základného práva podľa čl. 20 ústavy a práva podľa čl. 1 ods. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) postupom Okresného súdu Prešov v konaní vedenom pod sp. zn. 14 Er 626/2010 a jeho uznesením z 29. januára 2013, postupom Krajského súdu v Prešove v konaní vedenom pod sp. zn. 9 CoE 25/2014 a jeho uznesením z 27. mája 2014 (sťažovateľka v podanej sťažnosti mylne uvádza dátum „17. mája 2014“, a nie správny dátum „27. mája 2014“, pozn.) a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Oboer 88/2015 a jeho uznesením zo 17. decembra 2015, ako aj postupom Okresného súdu Lučenec v konaní vedenom pod sp. zn. 6 Er 1102/2010 a jeho uznesením

z 21. januára 2011, postupom Krajského súdu v Banskej Bystrici v konaní vedenom pod sp. zn. 2 CoE 176/2011 a jeho uznesením z 30. septembra 2011 a postupom najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Oboer 419/2014 a jeho uznesením z 15. decembra 2015 (ďalej len „okresné súdy“ a „označené/napadnuté uznesenia okresných súdov“, „krajské súdy“ a „označené/napadnuté uznesenia krajských súdov“ a „označené/napadnuté uznesenia najvyššieho súdu“).

2. Z obsahu sťažností a ich príloh vyplýva, že sťažovateľka, ktorá je právnickou osobou podnikajúcou v oblasti poisťovníctva, uzavrela s tam označenými fyzickými osobami (ďalej len „povinní“) poisťnú zmluvu obsahujúcu tzv. rozhodcovskú doložku, podľa ktorej všetky spory súvisiace s poisťnou zmluvou budú riešené pred rozhodcovským súdom. Sťažovateľka si následne pred rozhodcovským súdom uplatnila svoje nároky proti povinným, ktoré jej boli priznané rozhodcovskými rozsudkami Arbitrážneho súdu Košice o uložení povinnosti povinných zaplatiť sťažovateľke dlžné poisťné spolu s úrokmi z omeškania, ako i s trovami rozhodcovských konaní.

Sťažovateľka v podaných sťažnostiach zdôrazňuje, že povinní vlastnoručne podpísali osobitné zmluvné dojednania k poisťným zmluvám, v ktorých bola rozhodcovská doložka písomne dohodnutá osobitne a oddelene od textu všeobecných zmluvných podmienok či samotnej poisťnej zmluvy, pričom tieto osobitné dojednania povinní nemuseli vôbec podpísať.

3. Ako ďalej uvádza, príslušní súdni exekútori na jej návrhy podali na okresných súdoch žiadosti o vydanie poverení na začatie exekúcií. Exekučným titulom boli rozhodcovské rozsudky Arbitrážneho súdu Košice. Okresné súdy označenými uzneseniami žiadosti súdnych exekútorov zamietli „... bez účasti sťažovateľky, bez nariadenia pojednávania, bez toho, aby vôbec preskúmali rozhodcovské spisy o rozhodcovskom konaní, bez toho, aby dali sťažovateľke možnosť vyjadriť sa k vykonávaným dôkazom, bez toho, aby vykonanie exekúcie namietali povinný v základnom, resp. vykonávacom konaní, bez toho, aby umožnil v zmysle zákona oprávnenému dokázať individuálnosť dojednania rozhodcovskej doložky ako to vyžaduje Občiansky zákonník a bez toho, aby riadne zisťoval skutkový stav a konkrétne okolnosti prípadu a uzavretia rozhodcovskej doložky.“.

4. Proti napadnutým uzneseniam okresných súdov podala sťažovateľka odvolania, o ktorých rozhodli krajské sudy tak, že potvrdili označené uznesenia okresných súdov, avšak opätovne bez toho, aby vo veci vykonali pojednávanie, a bez toho, aby riadne zohľadnili konkrétne skutkové okolnosti prípadov. Sťažovateľka následne proti označeným uzneseniam krajských súdov podala dovolania z dôvodu odňatia možnosti konať pred súdom podľa § 237 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“), pričom najvyšší súd napadnutými uzneseniami podané dovolania sťažovateľky odmietol.

Sťažovateľka tvrdí, že okresné sudy nevychádzali z obsahu rozhodcovských spisov, ale nanovo konštruovali skutkový stav, pričom k nimi získaným listinným dôkazom sa sťažovateľka nemala možnosť vyjadriť. Označené okresné sudy tak vykonali kontrolu postupu rozhodcovského súdu a dospeli k úplne opačným právnym záverom. Takýto postup je podľa sťažovateľky v rozpore so zákonom, pričom v tejto súvislosti poukazuje na judikatúru najvyššieho súdu, ako aj ústavného súdu, ktorá s vecou súvisí (napr. II. ÚS 499/2012).

5. Sťažovateľka následne, argumentujúc rozhodovacou praxou súdov, rozporuje závery napadnutých uznesení tak okresných súdov a krajských súdov, ako i najvyššieho súdu a zastáva názor, že ich postup bol v rozpore s judikatúrou Súdneho dvora Európskej únie (ďalej len „ESD“). V kontexte uvedeného pozornosť ústavného súdu upriamuje na rozhodnutie ESD C 472/11 „Csipai“, „... kde je jasne uvedené, že akonáhle súd konajúci *ex offio* má podľa jeho názoru dostatok skutkových a právnych zistení, aby mohol podmienku v zmluve vyhlásiť za neprijateľnú, je povinný o týchto skutkových a právnych záveroch informovať účastníkov a umožniť im kontradiktórne konať vo veci“.

6. Sťažovateľka taktiež poukazuje na skutočnosť, že napadnutými uzneseniami všeobecných súdov konajúcich v jej veci došlo aj k porušeniu jej základného práva podľa čl. 20 ústavy, ako aj práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu, keďže v ich dôsledku sa jej zákonné nároky na úhrady dlžných poistných, ako aj jej ďalšie nároky voči povinným stali súdne nevyžiteľnými.

7. V petite podaných sťažností sťažovateľka s ohľadom na už uvedené skutočnosti žiada, aby ústavný súd vydal nález, v ktorom vysloví porušenie jej v záhlaví tohto rozhodnutia označených práv napadnutými uzneseniami všeobecných súdov, ktoré ďalej zruší a predmetné veci vráti na ďalšie konanie a prizná jej úhradu trov konania.

II.

8. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

9. Ústavný súd návrh predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na jeho odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na prerokovanie ktorých nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

II.A K spoločnému prerokovaniu vecí

10. Podľa § 31a zákona o ústavnom súde ak tento zákon neustanovuje inak a povaha veci to nevyklučuje, použijú sa na konanie pred ústavným súdom primerane ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku. V zmysle § 112 ods. 1 OSP v záujme hospodárnosti konania môže súd spojiť na spoločné konanie veci, ktoré sa uňho začali a skutkovo spolu

súvisia alebo sa týkajú tých istých účastníkov. Zákon o ústavnom súde nemá osobitné ustanovenie o spojení vecí, avšak v súlade s citovaným § 31a zákona o ústavnom súde možno v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ústavy použiť na prípadné spojenie vecí primerane § 112 ods. 1 OSP.

11. S prihliadnutím na obsah sťažností vedených ústavným súdom pod sp. zn. Rvp 2942/2016 a sp. zn. Rvp 2945/2016 a z tohto obsahu vyplývajúcu právnu a skutkovú súvislosť uvedených sťažností a taktiež prihliadajúc na totožnosť v osobe sťažovateľky, ako i obsahovú stránku napadnutých uznesení všeobecných súdov, proti ktorým tieto sťažnosti smerujú, rozhodol ústavný súd, uplatniac citované právne normy, tak, ako to je uvedené v bode I výroku tohto uznesenia.

II.B K namietanému porušeniu označených práv postupom okresných súdov a ich napadnutými uzneseniami

12. V čl. 127 ods. 1 ústavy je zakotvený princíp subsidiarity, podľa ktorého ústavný súd môže konať o namietanom porušení práv sťažovateľa a vecne sa zaoberať sťažnosťami iba vtedy, ak sa sťažovateľ nemôže domáhať ochrany svojich práv pred všeobecným súdom. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda automaticky nezakladá aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich. Pokiaľ ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby zistí, že ochrany tohto základného práva alebo slobody, porušenie ktorých namieta, sa sťažovateľ môže domôcť využitím jemu dostupných a aj účinných právnych prostriedkov nápravy, prípadne iným zákonne upraveným spôsobom pred iným súdom alebo pred iným štátnym orgánom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie (napr. m. m. I. ÚS 103/02, I. ÚS 6/04, II. ÚS 122/05, IV. ÚS 179/05, IV. ÚS 243/05, II. ÚS 90/06). Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05).

13. Pokiaľ ide o postup okresných súdov a označené uznesenia okresných súdov, ústavný súd vzhľadom na už uvedené poukazuje na skutočnosť, že proti týmto bolo možné podať odvolanie ako riadny opravný prostriedok (čo sťažovateľka aj využila), a preto ňou podané sťažnosti v tejto časti bolo potrebné odmietnuť pre nedostatok právomoci ústavného súdu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

II.C K namietanému porušeniu označených práv postupom krajských súdov a ich napadnutými uzneseniami

14. Ústavný súd vo vzťahu k splneniu procesných podmienok prípustnosti sťažností smerujúcich proti postupu krajských súdov a ich označeným uzneseniam bral do úvahy neskoršie napadnuté uznesenia najvyššieho súdu v dovolacom konaní, ktorými najvyšší súd dovolania sťažovateľky odmietol, a preto nepovažoval v súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) sťažnosti v tejto časti za oneskorené, pretože lehota na podanie sťažností vo vzťahu k napadnutým uzneseniam krajských súdov je v prípadoch procesného rozhodnutia dovolacieho súdu považovaná za zachovanú (pozri rozsudok ESLP z 12. 11. 2002 vo veci Zvolský a Zvolská verus Česká republika, sťažnosť č. 46129/99, body 51, 53 a 54). V takýchto prípadoch sa potom lehota určená v § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde počíta od právoplatnosti procesného rozhodnutia dovolacieho súdu. Vo vzťahu k napadnutým rozhodnutiam označených krajských súdov ústavný súd odvodzuje lehotu na podanie týchto sťažností z judikatúry ESLP (napr. rozsudok vo veci Zvolský a Zvolská verus Česká republika z 12. 11. 2002, sťažnosť č. 46129/99, body 51, 52, 53 a 54), podľa ktorej dvojmesačná lehota na podanie sťažnosti ústavnému súdu začne plynúť dňom doručenia rozhodnutia o mimoriadnom opravnom prostriedku (dovolaní) a je považovaná za zachovanú aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu. Ústavný súd považoval lehotu na podanie sťažnosti za zachovanú nielen voči napadnutým rozhodnutiam najvyššieho súdu, ale aj voči napadnutým rozhodnutiam označených krajských súdov (I. ÚS 169/09, I. ÚS 69/2010, II. ÚS 91/2011).

15. Ústavný súd preto sťažnosti v časti namietajúcej označené uznesenia krajských súdov ako súdov odvolacích nepovažoval za oneskorene podané.

16. Označenému postupu a uzneseniam krajských súdov sťažovateľka vytýka predovšetkým neodstránenie nedostatku v postupe okresných súdov spočívajúcej v nenariadení pojednávania pred zamietnutím žiadosti súdnych exekútorov o udelenie poverení na vykonanie exekúcií. Súčasne namieta i samotné právne posúdenie veci krajskými súdmi, ktoré sa stotožnili s právnym názorom okresných súdov o absolútnej neplatnosti rozhodcovskej doložky vo všeobecných poisťných podmienkach sťažovateľky.

17. Pokiaľ ide o argument sťažovateľky, že okresné súdy nenariadili pojednávanie a neumožnili jej uplatnenie základných procesných práv, ústavný súd konštatuje, že ak súd prvého stupňa nenariadi pojednávanie, hoci je tak z dôvodu vykonávania dokazovania povinný urobiť, zaťažuje svoj procesný postup (a v konečnom dôsledku i rozhodnutie) vadou podľa § 221 ods. 1 písm. f) OSP, teda odňatím možnosti konať pred súdom. Ak následne na základe podaného odvolania odvolací súd túto vadu neodstráni, zaťaží svoj postup vadou podľa § 237 písm. f) OSP, ktorá je spôsobilým dôvodom prípustnosti dovolania i samotným dovolacím dôvodom [§ 241 ods. 2 písm. a) OSP].

18. Námietku nenariadenia pojednávania teda sťažovateľka mohla predniesť aj v dovolaní proti uzneseniam krajských súdov, ktoré podľa jej názoru ako súdy odvolacie konkretizovaný nedostatok postupu okresných súdov nenapravili.

Z podkladov, ktoré má ústavný súd k dispozícii, vyplýva, že uvedenú možnosť sťažovateľka aj využila, a tak sa jej námietkou odňatia možnosti konať pred súdom zaoberal najvyšší súd ako súd dovolací. Vzhľadom na princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy preto nebolo v právomoci ústavného súdu preskúmanie napadnutého postupu a uznesení krajských súdov, keďže na základe podaných dovolaní predmetné námietky preskúmal najvyšší súd. V tejto časti musel ústavný súd sťažnosti odmietnuť pre nedostatok svojej právomoci na ich prerokovanie.

19. Zo stabilizovanej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že vo vzťahu k všeobecným súdom nie je prieskumným súdom ani riadnou či mimoriadnou opravnou inštanciou (m. m. I. ÚS 19/02, I. ÚS 31/05) a nemá zásadne ani oprávnenie preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil (m. m. II. ÚS 21/96,

II. ÚS 134/09). Ústavný súd v tejto súvislosti vo svojej judikatúre konštantne zdôrazňuje, že pri uplatňovaní svojej právomoci nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti nemôže zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Sú to teda všeobecné súdy, ktorým prislúcha chrániť princípy spravodlivého procesu na zákonnej úrovni. Táto ochrana sa prejavuje aj v tom, že všeobecný súd odpovedá na konkrétne námietky účastníka konania, keď jasne a zrozumiteľne dá odpoveď na všetky kľúčové právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. Ústavný súd už opakovane uviedol (napr. II. ÚS 13/01, I. ÚS 241/07), že ochrana ústavou, prípadne dohovorom garantovaných práv a slobôd (resp. ústavnosti ako takej) nie je zverená len ústavnému súdu, ale aj všeobecným súdom, ktorých sudcovia sú pri rozhodovaní viazaní ústavou, ústavným zákonom, medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 2 a 5 ústavy a zákonom (čl. 144 ods. 1 ústavy). Úloha ústavného súdu pri rozhodovaní o sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na súdnu ochranu rozhodnutím súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov interpretácie a aplikácie zákonov s ústavou a dohovorom najmä v tom smere, či závery všeobecných súdov sú dostatočne odôvodnené, resp. či nie sú arbitrárne s priamym dopadom na niektoré zo základných ľudských práv (napr. I. ÚS 74/05, I. ÚS 241/07).

20. Podstata základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy spočíva v tom, že každý sa môže domáhať ochrany svojich práv na súde. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktorú tento článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonáva (čl. 46 ods. 4 v spojení s čl. 51 ústavy). Do obsahu základného práva na súdnu a inú právnu ochranu patrí aj právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon (IV. ÚS 77/02). Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy, ktorý predpokladá použitie ústavne súladne interpretovanej platnej a účinnej normy na zistený stav veci.

21. Súčasťou obsahu práva na spravodlivé súdne konanie je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne odpovie na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania.

22. Do práva na spravodlivý proces však nepatrí právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov, teda za porušenie tohto základného práva nemožno považovať neúspech (nevyhovenie návrhu) v konaní pred všeobecným súdom (napr. I. ÚS 8/96, III. ÚS 197/02, III. ÚS 284/08). Právo na spravodlivý proces je naplnené tým, že všeobecné súdy zistia (po vykonaní dôkazov a ich vyhodnotení) skutkový stav a po použití relevantných právnych noriem vo veci rozhodnú za predpokladu, že skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné a že neboli prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces.

23. Z ustanovenia § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu je sťažnosť zjavne neopodstatnená, ak pri jej predbežnom prerokovaní ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98 tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07). K iným dôvodom, ktoré môžu zakladať záver o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti, patrí aj absencia ústavnoprávneho rozmeru namietaných pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci, posudzovaná v kontexte s konkrétnymi okolnosťami prípadu.

24. Z predložených listín vyplýva, že súdni exekútori v uvedených veciach doručili žiadosti o udelenie poverení na vykonanie exekúcií o vymoženie konkrétnych súm

s príslušenstvami na základe exekučných titulov – rozhodcovských rozsudkov. Okresné sudy napadnutými uzneseniami žiadosti súdnych exekútorov o udelenie poverení na vykonanie exekúcií zamietli z dôvodu, že rozhodcovské doložky boli už v čase ich uzatvárania neprijateľnými podmienkami a ako také boli už od počiatku neplatné v zmysle § 53 ods. 4 Občianskeho zákonníka účinného v čase uzatvárania zmlúv.

Rozhodcovské konania, ktorých výsledkom boli exekučné tituly, sa teda uskutočnili bez riadneho zmocnenia zo strany zmluvných strán a rozhodcovské rozsudky vydané v takýchto konaniach nemôžu byť exekučnými titulmi na vykonanie exekúcií.

25. Sťažovateľka podala proti označeným uzneseniam okresných súdov odvolania na príslušných krajských súdoch, v ktorých primárne namietala nezákonnosť napadnutých uznesení okresných súdov.

Krajské sudy po preskúmaní odvolaní napadnutých uznesení okresných súdov bez nariadenia pojednávania v súlade s ustanovením § 214 ods. 2 OSP dospeli k záveru, že odvolania sťažovateľky nie sú dôvodné, a napadnuté uznesenia okresných súdov potvrdili ako vecne správne.

26. Odôvodnenia napadnutých uznesení krajských súdov, s ktorým sa ústavný súd podrobne oboznámil, nemajú však v žiadnom prípade arbitrárny charakter.

27. Ústavný súd tiež už judikoval, že judikatúra ESD vychádza z predpokladu, že kontrolu neprijateľných podmienok v spotrebiteľských zmluvách má súd realizovať *ex officio*, pričom nevyhnutnosť tohto postupu je daná povahou a významom verejného záujmu, z ktorého vychádza ochrana spotrebiteľa (II. ÚS 235/2012). Skutočnosť, že sťažovateľka sa s takýmto prístupom a z neho vyplývajúcim právnym názorom krajských súdov vysloveným v odvolacích konaniach nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť právny názor krajských súdov svojím vlastným (m. m. I. ÚS 313/2010, II. ÚS 134/09).

Aj keby ústavný súd nesúhlasil s interpretáciou zákonov všeobecných súdov, ktoré sú „pánmi zákonov“, v zmysle citovanej judikatúry by mohol nahradiť napadnutý právny názor krajských súdov iba v prípade, ak by ten bol svojvoľný, zjavne neodôvodnený, resp. ústavne

nekonformný. O svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam.

28. Podľa názoru ústavného súdu v okolnostiach daných prípadov (právoplatné rozsudky rozhodcovského súdu v právnych veciach spotrebiteľov, pozn.) z uvedeného vyplýva, že pokiaľ je podmienka existencie vnútroštátneho práva prikazujúceho za určitých okolností prieskum materiálnej stránky rozhodcovského rozsudku v rámci rozhodovania o návrhu na výkon rozhodcovského rozsudku splnená (§ 45 zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní v znení neskorších predpisov), potom postup všeobecného súdu, ktorý z toho vyvodí dôsledky vyplývajúce zo slovenského právneho poriadku, je legitímny.

Ústavný súd preto argumentáciu sťažovateľky uvedeným rozsudkom ESD (bod 5) považoval skôr za svedčiacu v prospech správnosti napadnutých uznesení krajských súdov.

29. Vzhľadom na už uvedené bolo podľa názoru ústavného súdu potrebné sťažnosti v tejto ich časti odmietnuť ako zjavne neopodstatnené podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

II.D K namietanému porušeniu označených práv postupom najvyššieho súdu a jeho napadnutými uzneseniami

30. Proti napadnutým uzneseniam krajských súdov podala sťažovateľka dovolania najvyššiemu súdu, ktorý ich odmietol ako neprípustné, pričom poukázal na svoje skoršie rozhodnutia podané v obdobnej veci.

31. Otázka posúdenia, či sú splnené podmienky na uskutočnenie dovolacieho konania, patrí zásadne do výlučnej právomoci dovolacieho súdu, t. j. najvyššieho súdu, a nie do právomoci ústavného súdu. Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy (čl. 124 a čl. 142 ods. 1 ústavy) vyplýva, že ústavný súd nie je alternatívou ani mimoriadnou opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov, sústavu ktorých završuje najvyšší súd (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96).

32. Ústavný súd však preskúmal napadnuté uznesenia najvyššieho súdu, ktorými najvyšší súd dovolania sťažovateľky odmietol ako neprípustné, a nezistil pritom žiadnu skutočnosť signalizujúcu svojvoľný postup tohto súdu nemajúci oporu v zákone.

Podľa názoru ústavného súdu označené uznesenia najvyššieho súdu a ich odôvodnenia sú určité a zrozumiteľné, bez vnútorných rozporov, zaujímajú stanovisko k podstate dôvodov uvedených v dovolaní, nie sú neodôvodnené alebo arbitrárne, a preto ani z ústavného hľadiska neospravedlňujú a neudržateľné, čo by malo za následok porušenie základných práv alebo slobôd sťažovateľky.

V zmysle svojej judikatúry ústavný súd považuje za protiústavné a arbitrárne iba tie rozhodnutia, ktorých odôvodnenie je úplne odchylné od veci samej alebo aj extrémne nelogické so zreteľom na preukázané skutkové a právne skutočnosti (IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06), čo však nie je tento prípad.

33. K zásadnej námietke sťažovateľky týkajúcej sa odňatia možnosti konať pred súdom (ako k jednému z dôvodov prípustnosti dovolania z dôvodu nenariadenia pojednávania pred okresnými súdmi a prekvapivosti posúdenia exekučných titulov okresnými súdmi na základe ex offo dokazovania v jej neprítomnosti bez možnosti vyjadriť sa k takémuto právnemu posúdeniu vecí pred rozhodnutím okresných súdov) je potrebné uviesť, že ústavný súd vzhľadom na závažnosť tejto námietky a nejednotnosť argumentácie jednotlivých senátov pri právnom posúdení v obdobných prerokovaných a rozhodnutých veciach pristúpil k zjednoteniu odchylných právnych názorov a 7. mája 2014 prijal v pléne stanovisko sp. zn. PLz. ÚS 1/2014, ktorým v zmysle § 6 poslednej vety zákona o ústavnom súde je ústavný súd pri rozhodovaní v ďalších obdobných veciach viazaný a v ktorom uviedol: „Pri preskúmaní žiadosti exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie (§ 44 Exekučného poriadku) sa môžu primerane uplatniť ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku vzťahujúce sa na dokazovanie. Ak exekučný súd pri preskúmaní žiadosti exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie vychádza aj z iných listín (či iných dôkazov) než tých, ktoré sú výslovne uvedené v § 44 ods. 2 Exekučného poriadku (exekučný titul, návrh na vykonanie exekúcie a žiadosť o vydanie poverenia), a na tomto základe posúdi exekučný titul v neprospech oprávneného, je povinný dať mu možnosť vyjadriť sa k podkladom svojho preskúmania; ak tak exekučný súd neurobí, zakladá jeho

rozhodnutie dôvod na vyslovenie porušenia základného práva oprávneného vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. Pre ústavnú konformnosť konania ako celku postačuje, ak je oprávnenému táto možnosť reálne poskytnutá v odvolacom konaní.“

34. Vychádzajúc z prijatého stanoviska pléna ústavného súdu, je potrebné konštatovať, že napadnuté uznesenia najvyššieho súdu sú v súlade s materiálnymi limitmi označených práv, ktorých porušenie sťažovateľka namieta (bod 1).

V posudzovaných konaniach nedošlo k odňatiu možnosti konať pred súdom z dôvodov uvádzaných sťažovateľkou, pretože aj keď okresné súdy v označených konaniach nenariadili pojednávania na účely vykonávania dokazovania, sťažovateľka po oboznámení sa s výsledkami *ex offio* šetrení a právneho posúdenia v napadnutých uzneseniach okresných súdov mala možnosť sa k záverom okresných súdov vyjadriť v odvolacom konaní, čo aj využila, čím došlo k naplneniu namietanej zásady, a teda konanie ako celok (základné a odvolacie) nebolo poznačené tvrdenou vadou (odňatia možnosti konať pred súdom), ktorá by bola spôsobilá založiť prípustnosť dovolania ako takého.

Najvyšší súd v odôvodnení napadnutých uznesení teda dospel k prijateľnému právnomu záveru o neexistencii vád zakladajúcich prípustnosť dovolania, ktorý aj primeraným spôsobom odôvodnil.

35. Vzhľadom na použitie argumentácie sťažovateľky, ktorou spochybňuje správnosť aplikácie jednotlivých judikátov ESD všeobecnými súdmi v jej veci a ktorú predniesla až v konaní pred ústavným súdom, ústavný súd konštatuje, že nemohol na ňu prihliadať, pretože, ako už bolo uvedené, mu v tom bráni princíp subsidiarity.

36. S ohľadom na tieto skutočnosti ústavný súd preto rozhodol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde o odmietnutí sťažností tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

37. Ústavný súd v závere opakovane, poukazujúc na dikciu ustanovenia § 20 zákona o ústavnom súde, zdôrazňuje, že hoci sťažovateľka prostredníctvom kvalifikovaného zástupcu s návrhmi doručila i splnomocnenia pre advokáta na zastupovanie v konaní

pred ústavným súdom, predmetné splnomocnenia boli udelené výlučne len na zastupovanie splnomocniteľa „... *pri uplatnení základných práv podľa Ústavy Slovenskej republiky porušených v exekučnom konaní vedenom na Okresnom súde Prešov sp. zn. 14 Er 626/2010 (Rvp 2942/2016, pozn.), respektíve na Okresnom súde Lučenec sp. zn. 6 Er 1102/2010 (Rvp 2945/2016, pozn.)*“.

Ústavný súd v zhode so svojou skoršou judikatúrou považuje za potrebné zdôrazniť, že zmyslom inštitútu splnomocnenia je, že sa udeľuje inej osobe v rozsahu presne vymedzenom splnomocniteľom, pričom splnomocniteľ uvedeným úkonom dáva tretím osobám najavo, v akom rozsahu ho splnomocnená osoba zastupuje.

Vyplývajúci z už uvedeného, dospel ústavný súd k záveru, že splnomocnenia udelené advokátovi na zastupovanie v konaní pred ústavným súdom (ako obligatórne náležitosti návrhov na začatie konania pred ústavným súdom v zmysle § 20 ods. 2 zákona o ústavnom súde) neboli udelené na zastupovanie sťažovateľky vo veci namietaného postupu krajských súdov a ich napadnutých uznesení, ako i vo veci namietaného postupu najvyššieho súdu a jeho napadnutých uznesení.

Vzhľadom na už uvedené ústavný súd konštatuje, že sťažnosti v týchto častiach vykazujú i nedostatok náležitostí predpísaných zákonom, a preto ich z uvedeného dôvodu ústavný súd mohol rovnako už pri ich predbežnom prerokovaní odmietnuť i z tohto dôvodu (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

38. Vzhľadom na odmietnutie sťažností ako celku rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľky v nich uplatnených stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 6. apríla 2016

